

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 16ης Ιουλίου 2015*

«Αίτηση αναιρέσεως — Πρόσβαση στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 — Άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση — Περιβαλλοντικές πληροφορίες — Σύμβαση του Όρχους — Άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4 — Εξαίρεση από το δικαίωμα προσβάσεως — Προστασία του σκοπού έρευνας — Μελέτες που εκπόνησε επιχείρηση κατ' αίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο οδηγιών περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος — Μερική άρνηση προσβάσεως»

Στην υπόθεση C-612/13 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 25 Νοεμβρίου 2013,

ClientEarth, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον P. Kirch, avocat,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τις L. Pignataro-Nolin και P. Costa de Oliveira καθώς και από τον M. Κωνσταντινίδη, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσίβλητη,

υποστηριζόμενη από:

το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, εκπροσωπούμενο από τους J. Rodrigues και L. Visaggio,

το **Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, εκπροσωπούμενο από τον M. Moore καθώς και από τις M. Simm και A. Jensen,

παρεμβαίνοντα στη διαδικασία αναιρέσεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts (εισηγητή), αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, J.-C. Bonichot, A. Arabadjien και J. L. da Cruz Vilaça, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Cruz Villalón

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Ιανουαρίου 2015,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Απριλίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της, η ClientEarth ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ClientEarth κατά Επιτροπής (T-111/11, EU:T:2013:482, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή που αυτή άσκησε με αντικείμενο, αρχικώς, αίτημα για την ακύρωση της σιωπηρής αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να μην της επιτρέψει πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα σχετικά με το συμβατό της νομοθεσίας διαφόρων κρατών μελών με το δίκαιο περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, στη συνέχεια, αίτημα για την ακύρωση της μεταγενέστερης ρητής αποφάσεως της 30ής Μαΐου 2011, περί μερικής απορρίψεως της αιτήσεώς της για πρόσβαση στα έγγραφα αυτά.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

- 2 Το άρθρο 2 της συμβάσεως για την πρόσβαση σε πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε θέματα περιβάλλοντος, η οποία υπεγράφη στο Ώρχους στις 25 Ιουνίου 1998 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2005/370/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Φεβρουαρίου 2005 (ΕΕ L 124, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση του Ώρχους), ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης, νοούνται ως:

[...]

2. “Δημόσια αρχή”:

[...]

- δ) τα θεσμικά όργανα οποιουδήποτε περιφερειακού οργανισμού οικονομικής ολοκλήρωσης που μνημονεύεται στο άρθρο 17, ο οποίος είναι μέρος της παρούσας σύμβασης.

[...]»

- 3 Κατά το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4, της συμβάσεως αυτής:

«1. Κάθε μέρος εξασφαλίζει ότι, υπό τους όρους των ακόλουθων παραγράφων του παρόντος άρθρου, οι δημόσιες αρχές, ανταποκρινόμενες σε αίτημα για περιβαλλοντικές πληροφορίες, διαθέτουν τις εν λόγω πληροφορίες στο κοινό, εντός του πλαισίου της εθνικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων, εφόσον ζητούνται και υπό τους όρους του στοιχείου β', αντιγράφων των πραγματικών εγγράφων που περιέχουν ή περιλαμβάνουν τις πληροφορίες αυτές:

- α) χωρίς να πρέπει να δηλωθεί η ύπαρξη συμφέροντος·

β) υπό την ζητούμενη μορφή, εκτός εάν:

- i) είναι εύλογο να τις διαθέτει η δημόσια αρχή υπό άλλη μορφή, περίπτωση στην οποία πρέπει να δικαιολογείται η διάθεσή τους υπό αυτή τη μορφή, ή
- ii) οι πληροφορίες είναι ήδη διαθέσιμες για το κοινό υπό άλλη μορφή.

[...]

4. Αίτημα για περιβαλλοντικές πληροφορίες δύναται να απορρίπτεται, εάν η κοινολόγηση θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις:

[...]

γ) στην πορεία της δικαιοσύνης, στη δυνατότητα ενός ατόμου να τυγχάνει δίκαιης κρίσης ή στη δυνατότητα μιας δημόσιας αρχής να διεξάγει έρευνα ποινικού ή πειθαρχικού χαρακτήρα·

[...]

Οι προαναφερόμενοι λόγοι απόρριψης ερμηνεύονται υπό στενή έννοια, λαμβανομένου υπόψη του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετείται από την κοινολόγηση και λαμβανομένου υπόψη κατά πόσον οι ζητούμενες πληροφορίες σχετίζονται με εκπομπές στο περιβάλλον.»

Το δίκαιο της Ένωσης

4 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ L 145, σ. 43), καθορίζει τις αρχές, τις προϋποθέσεις και τα όρια του δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων αυτών.

5 Το άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, που φέρει τον τίτλο «Εξαιρέσεις», ορίζει, στην παράγραφο 2, τα εξής:

«Τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σ' ένα έγγραφο, η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία:

— [...]

— [...]

— του σκοπού επιθεώρησης, έρευνας και οικονομικού ελέγχου,

εκτός εάν για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον.»

6 Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1367/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Σεπτεμβρίου 2006, για την εφαρμογή στα όργανα και τους οργανισμούς της [Ευρωπαϊκής] Κοινότητας των διατάξεων της Σύμβασης του Århus σχετικά με την πρόσβαση στις πληροφορίες, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (ΕΕ L 264, σ. 13):

«Όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο και τρίτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001, εξαιρέσει των ερευνών, ιδίως εκείνων που αφορούν τυχόν παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου, θεωρείται ότι υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον που επιβάλλει τη δημοσιοποίηση των

πληροφοριών, όταν οι ζητούμενες πληροφορίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον. Όσον αφορά τις λοιπές εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) 1049/2001, οι λόγοι απόρριψης ερμηνεύονται περιοριστικά, λαμβανομένου υπόψη του δημοσίου συμφέροντος που εξυπηρετείται από τη δημοσιοποίηση και το κατά πόσον οι ζητούμενες πληροφορίες αφορούν εκπομπές στο περιβάλλον.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 7 Στις 8 Σεπτεμβρίου 2010 η ClientEarth, ένωση αγγλικού δικαίου με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προστασία του περιβάλλοντος, υπέβαλε στη Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) «Περιβάλλον» της Επιτροπής αίτηση προσβάσεως σε έγγραφα δυνάμει των κανονισμών 1049/2001 και 1367/2006. Η αίτηση αυτή αφορούσε διάφορα έγγραφα των οποίων γινόταν μνεία στο «Σχέδιο διαχείρισης 2010» της εν λόγω ΓΔ.
- 8 Με έγγραφο της 29ης Οκτωβρίου 2010, η Επιτροπή δέχθηκε εν μέρει την ανωτέρω αίτηση. Η Επιτροπή διαβίβασε στην ClientEarth ένα από τα ζητηθέντα έγγραφα, αλλά δήλωσε ότι τα υπόλοιπα καλύπτονταν ιδίως από την εξαίρεση που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 9 Στις 10 Νοεμβρίου 2010 η ClientEarth υπέβαλε στην Επιτροπή άλλη αίτηση ζητώντας της να αναθεωρήσει τη θέση της ως προς ορισμένα από τα έγγραφα στα οποία δεν επιτράπηκε πρόσβαση.
- 10 Στις 30 Μαΐου 2011 η Επιτροπή εξέδωσε και κοινοποίησε στην ClientEarth ρητή απόφαση επί της προαναφερθείσας αιτήσεως, υπό το πρίσμα των κανονισμών 1049/2001 και 1367/2006 (στο εξής: ρητή απόφαση).
- 11 Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή επέτρεψε στην ClientEarth τη μερική πρόσβαση σε 41 μελέτες περί του συμβατού της νομοθεσίας διαφόρων κρατών μελών με το δίκαιο περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είχαν εκπονηθεί από επιχείρηση κατ' αίτηση και για λογαριασμό της Επιτροπής η οποία τις παρέλαβε κατά τη διάρκεια του 2009 (στο εξής: επίδικες μελέτες). Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διαβίβασε στην ClientEarth, για καθεμία από τις επίδικες μελέτες, το εξώφυλλο, τον πίνακα περιεχομένων, τον κατάλογο των συντομογραφιών που χρησιμοποιήθηκαν, παράρτημα με την εξετασθείσα νομοθεσία, καθώς και τα τμήματα με τους τίτλους «Εισαγωγή», «Γενική άποψη του νομικού πλαισίου του κράτους μέλους» και «Πλαίσιο μεταφοράς και εφαρμογής». Αντιθέτως, η Επιτροπή αρνήθηκε τη γνωστοποίηση, για καθεμία από τις μελέτες αυτές, των τμημάτων με τους τίτλους «Περίληψη», «Νομική ανάλυση των μέτρων μεταφοράς» και «Συμπεράσματα», καθώς και του παραρτήματος που περιείχε πίνακα αντιστοιχιών μεταξύ της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους και των σχετικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.
- 12 Η Επιτροπή κατέταξε τις επίδικες μελέτες σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορούσε μία μελέτη της οποίας η αξιολόγηση, που πραγματοποιήθηκε με ανταλλαγή απόψεων με το οικείο κράτος μέλος, είχε αρχίσει λίγο πριν την έκδοση της ρητής αποφάσεως. Η δεύτερη κατηγορία περιλάμβανε τις λοιπές 40 μελέτες οι οποίες είχαν αποτελέσει αφορμή για εκτενέστερες συζητήσεις με τα οικεία κράτη μέλη.
- 13 Προς στήριξη της αποφάσεώς της, η Επιτροπή επισήμανε ότι τα μη γνωστοποιηθέντα τμήματα των επίδικων μελετών καλύπτονταν, μεταξύ άλλων, από την εξαίρεση σχετικά με την προστασία του σκοπού έρευνας την οποία προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.

- 14 Η Επιτροπή υπογράμμισε συναφώς ότι οι μελέτες αυτές εκπονήθηκαν προκειμένου να της δοθεί η δυνατότητα ελέγχου της μεταφοράς ορισμένων οδηγιών στην έννομη τάξη των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, κινήσεως εναντίον τους της διαδικασίας λόγω παραβάσεως που προβλέπει το άρθρο 258 ΣΛΕΕ.
- 15 Όσον αφορά τη μελέτη της πρώτης κατηγορίας για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή δήλωσε ότι δεν είχε ακόμη καταλήξει σε συμπέρασμα σχετικά με τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους της οδηγίας την οποία αφορούσε η μελέτη αυτή και ότι η γνωστοποίηση των δεδομένων και πορισμάτων που περιέχονταν στη μελέτη αυτή, τα οποία δεν είχαν ακόμη ελεγχθεί και ως προς τα οποία δεν είχε ακόμη δοθεί στο οικείο κράτος μέλος η δυνατότητα να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του, θα συνεπαγόταν τον κίνδυνο να διατυπωθούν ενδεχομένως άδικες αρνητικές παρατηρήσεις σε βάρος του και θα επηρέαζε το κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης που είναι αναγκαίο για να αξιολογηθεί η εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας.
- 16 Όσον αφορά τις επίδικες μελέτες της δεύτερης κατηγορίας για την οποία έγινε λόγος στη σκέψη 12 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, είχε αποφασίσει την έναρξη του προ της ασκήσεως της προσφυγής σταδίου της διαδικασίας λόγω παραβάσεων κατά των οικείων κρατών μελών και ότι, σε άλλες περιπτώσεις, δεν είχε ακόμη λάβει απόφαση. Η Επιτροπή υποστήριξε ότι η γνωστοποίηση των επίδικων μελετών, αν γινόταν δεκτή, θα έθιγε το κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης που είναι αναγκαίο για την επίλυση των διαφορών μεταξύ της Επιτροπής και των οικείων κρατών μελών χωρίς προσφυγή στο ένδικο στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως.
- 17 Επίσης, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006 δεν μπορούσε να επηρεάσει την εξέταση που διενήργησε υπό το πρίσμα του κανονισμού 1049/2001.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 18 Στις 21 Φεβρουαρίου 2011 η ClientEarth άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως επί της από 10 Νοεμβρίου 2010 αιτήσεώς της. Μετά την έκδοση από την Επιτροπή της ρητής αποφάσεως περί αρνήσεως να επιτραπεί στην ClientEarth η πλήρης πρόσβαση στις επίδικες μελέτες, κρίθηκε ότι η προσφυγή αφορούσε στο εξής την ακύρωση της τελευταίας αυτής αποφάσεως.
- 19 Προς στήριξη της προσφυγής της, η ClientEarth προέβαλε επτά λόγους ακυρώσεως.
- 20 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους επτά αυτούς λόγους και, ως εκ τούτου, την ασκηθείσα προσφυγή.

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

- 21 Η ClientEarth ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 22 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την ClientEarth στα δικαστικά έξοδα.
- 23 Οι αιτήσεις παρεμβάσεως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ της Επιτροπής έγιναν δεκτές.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 24 Η ClientEarth προβάλλει τρεις λόγους προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

- 25 Η εξέταση της αιτήσεως αναιρέσεως πρέπει να αρχίσει με τον δεύτερο λόγο, με τον οποίο προβάλλεται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον έκρινε ότι το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 είναι συμβατό με το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4, της Συμβάσεως του Ωρχους.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 26 Στο πλαίσιο του ως άνω λόγου αναιρέσεως, η ClientEarth αμφισβητεί τη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου που εκτίθεται στις σκέψεις 91 έως 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 27 Κατά πρώτο λόγο, η ClientEarth, επικαλούμενη τις αποφάσεις Fediol κατά Επιτροπής (70/87, EU:C:1989:254) και Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186), προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι εξέτασε την άμεση εφαρμογή του άρθρου 4 της Συμβάσεως του Ωρχους, χωρίς η εξέταση αυτή να είναι αναγκαία για τον έλεγχο του συμβατού του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 με την εν λόγω σύμβαση.
- 28 Κατά δεύτερο λόγο, η ClientEarth υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Ωρχους δεν έχει άμεση εφαρμογή έναντι των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον δέχθηκε ότι οι ιδιαιτερότητες της Ένωσης μπορούσαν να δικαιολογήσουν παρέκκλιση από την άμεση εφαρμογή της εν λόγω συμβάσεως.
- 29 Κατά τρίτο λόγο, η ClientEarth υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν τήρησε την υποχρέωση συσταλτικής ερμηνείας του άρθρου 4, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Ωρχους, την οποία επιβάλλει το άρθρο 4, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω συμβάσεως.
- 30 Κατά τέταρτο λόγο, η ClientEarth διατείνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν ερμήνευσε τη Σύμβαση του Ωρχους κατά τρόπο σύμφωνο προς τις αρχές που έχουν καθιερώσει τα άρθρα 26 και 31 της Συμβάσεως της Βιέννης επί του δικαίου των συνθηκών, της 23ης Μάιου 1969 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 1155, σ. 331, στο εξής: Σύμβαση της Βιέννης). Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο, επεκτείνοντας την εφαρμογή της εξαιρέσεως σχετικά με την προστασία του σκοπού έρευνας στις επίδικες μελέτες, προέβη, κατά παράβαση των προμνησθέντων άρθρων της Συμβάσεως της Βιέννης, σε ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 4, της Συμβάσεως του Ωρχους αντίθετη προς το γράμμα, το αντικείμενο και τον σκοπό αυτής.
- 31 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, διατείνεται ότι γενικώς η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου που εκτίθεται στις σκέψεις 91 έως 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως δεν βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο. Η συλλογιστική αυτή είναι από κάθε άποψη σύμφωνη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 32 Πρέπει προκαταρκτικώς να διευκρινιστεί ότι ο εξεταζόμενος λόγος αναιρέσεως αφορά το συμβατό του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, και όχι του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1367/2006, με το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4, της Συμβάσεως του Ωρχους.
- 33 Κατόπιν της προκαταρκτικής αυτής διευκρινίσεως, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 216, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, οι διεθνείς συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση δεσμεύουν τα θεσμικά όργανά της και, επομένως, υπερισχύουν των πράξεων που αυτά εκδίδουν (αποφάσεις Συμβούλιο κ.λπ. κατά Vereniging Milieudefensie και Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P έως

- C-403/12 P, EU:C:2015:4, σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Συμβούλιο και Επιτροπή κατά Stichting Natuur en Milieu και Pesticide Action Network Europe, C-404/12 P και C-405/12 P, EU:C:2015:5, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 34 Από τα ανωτέρω έπεται ότι το κύρος πράξεως της Ένωσης επηρεάζεται ενδεχομένως από το ασύμβατο της πράξεως αυτής με τέτοιους κανόνες του διεθνούς δικαίου (απόφαση Air Transport Association of America κ.λπ., C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 51).
- 35 Εντούτοις, όπως υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 91 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης δύνανται να εξετάζουν την προβαλλόμενη έλλειψη συμβατότητας πράξεως του δικαίου της Ένωσης με τις διατάξεις διεθνούς συνθήκης στην οποία συμβαλλόμενη είναι η Ένωση μόνον υπό την προϋπόθεση, αφενός, ότι αυτό δεν προσκρούει στη φύση και στην οικονομία της οικείας συνθήκης και, αφετέρου, ότι οι εν λόγω διατάξεις, από απόψεως του περιεχομένου τους, δεν περιέχουν αιρέσεις και είναι αρκούντως ακριβείς (βλ. αποφάσεις IATA και ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, σκέψη 39· Intertanko κ.λπ., C-308/06, EU:C:2008:312, σκέψη 45, καθώς και Air Transport Association of America κ.λπ., C-366/10, EU:C:2011:864, σκέψη 54).
- 36 Αληθεύει βεβαίως ότι το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η Ένωση είχε την πρόθεση να εκπληρώσει μια ειδική υποχρέωση που ανέλαβε δυνάμει συμφωνιών συνομολογημένων στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) ή στην περίπτωση κατά την οποία η πράξη του δικαίου της Ένωσης ρητώς παραπέμπει σε συγκεκριμένες διατάξεις των εν λόγω συμφωνιών, εναπόκειται στο Δικαστήριο να ελέγξει, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα της σχετικής πράξεως της Ένωσης με γνώμονα τους κανόνες του ΠΟΕ (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Fediol κατά Επιτροπής, 70/87, EU:C:1989:254, σκέψεις 19 έως 22, και Nakajima κατά Συμβουλίου, C-69/89, EU:C:1991:186, σκέψεις 29 έως 32· βλ., επίσης, απόφαση LVP, C-306/13, EU:C:2014:2465, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 37 Εντούτοις, χωρίς να είναι αναγκαίο να κριθεί κατά πόσον η νομολογία που μνημονεύθηκε στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως έχει εφαρμογή εν προκειμένω, αρκεί η διαπίστωση ότι ο κανονισμός 1049/2001, ιδίως το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, αυτού, δεν περιέχει ρητή παραπομπή στη Σύμβαση του Ώρχους ούτε έχει θεσπιστεί προς εκπλήρωση μιας ειδικής υποχρεώσεως που απορρέει από την εν λόγω σύμβαση. Κατά συνέπεια, η ως άνω νομολογία δεν είναι, εν πάση περιπτώσει, κρίσιμη στην εξεταζόμενη υπόθεση.
- 38 Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο, αφενός, δεν έλαβε υπόψη τη νομολογία που έχει διαμορφωθεί κατόπιν των αποφάσεων Fediol κατά Επιτροπής (70/87, EU:C:1989:254) και Nakajima κατά Συμβουλίου (C-69/89, EU:C:1991:186), και, αφετέρου, έλεγξε αν, από απόψεως του περιεχομένου τους, οι διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφοι 1 και 4, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Ώρχους, δεν περιέχουν αιρέσεις και είναι αρκούντως ακριβείς.
- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να εξετασθεί η επιχειρηματολογία της ClientEarth ως προς τη βαρυνόμενη με πλάνη ερμηνεία του Γενικού Δικαστηρίου κατά την οποία οι εν λόγω διατάξεις δεν έχουν τις προαναφερθείσες ιδιότητες και, επομένως, δεν μπορούν να αποτελέσουν βάση για την εκτίμηση της νομιμότητας του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 40 Συναφώς, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αναφορά που κάνει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της Συμβάσεως του Ώρχους στις εθνικές νομοθεσίες αποδεικνύει ότι η κατάρτιση της συμβάσεως αυτής έγινε προδήλως με συνεκτίμηση των εθνικών εννόμων τάξεων και όχι των νομικών ιδιαιτεροτήτων των οργανισμών περιφερειακής οικονομικής ολοκληρώσεως, όπως είναι η Ένωση, μολονότι οι οργανισμοί αυτοί δύνανται να υπογράψουν και να προσχωρήσουν στην εν λόγω σύμβαση, δυνάμει των άρθρων 17 και 19 αυτής.

- 41 Για τον λόγο αυτό, όπως υπογράμμισαν η Επιτροπή και το Κοινοβούλιο, η Κοινότητα, κατά την έγκριση της Συμβάσεως του Ώρχους, επανέλαβε, με δήλωσή της κατατεθείσα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 19 της ως άνω συμβάσεως, τη δήλωση στην οποία προέβη κατά την υπογραφή της εν λόγω συμβάσεως και η οποία προσαρτήθηκε στην απόφαση 2005/370, ότι «τα κοινοτικά όργανα θα εφαρμόζουν τη σύμβαση στο πλαίσιο των ισχυόντων και μελλοντικών κανόνων σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα και άλλων συναφών κανόνων κοινοτικού δικαίου στον τομέα που καλύπτει η σύμβαση».
- 42 Υπό τις συνθήκες αυτές, ούτε η αναφορά που κάνει το άρθρο 4, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συμβάσεως του Ώρχους στις έρευνες «ποινικού ή πειθαρχικού χαρακτήρα» ούτε η κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω συμβάσεως υποχρέωση προς συσταλτική ερμηνεία των λόγων απορρίψεως που απαριθμούνται στην πρώτη εκ των ανωτέρω διατάξεων μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιβάλλουν ειδική υποχρέωση στον νομοθέτη της Ένωσης. Κατά μείζονα λόγο, δεν μπορεί να συναχθεί από τις ανωτέρω διατάξεις ότι ο όρος «έρευνα» πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο που να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της Ένωσης, ιδίως δε την αποστολή με την οποία είναι επιφορτισμένη η Επιτροπή να διεξάγει έρευνες για τυχόν παραβάσεις εκ μέρους κρατών μελών οι οποίες επηρεάζουν την ορθή εφαρμογή των Συνθηκών και των εκδιδόμενων κατ' εφαρμογήν τους κανόνων της Ένωσης.
- 43 Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις προκύπτει ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο απέκλεισε τη δυνατότητα να αποτελέσει το άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4, της Συμβάσεως του Ώρχους βάση για την εκτίμηση της νομιμότητας του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001. Επομένως, ορθώς απέρριψε, χωρίς να υποπέσει σε πλάνη περί το δίκαιο, την επιχειρηματολογία της ClientEarth σχετικά με το μη συμβατό της διατάξεως αυτής με τη Σύμβαση του Ώρχους.
- 44 Οι ίδιες εκτιμήσεις έχουν επίσης ως συνέπεια την απόρριψη της επιχειρηματολογίας της ClientEarth ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τις αρχές της καλόπιστης εκτελέσεως και ερμηνείας των συνθηκών που εξαγγέλλονται στα άρθρα 26 και 31 της Συμβάσεως της Βιέννης.
- 45 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 46 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, κατά τον οποίο το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, διαίρεται σε δύο σκέλη.
- 47 Το πρώτο σκέλος αφορά την πεπλανημένη ερμηνεία του όρου «έρευνα» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής και έχει σχέση ιδίως με τις σκέψεις 49, 50, 58 έως 61 και 70 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 48 Στο πλαίσιο του εν λόγω σκέλους, η ClientEarth υποστηρίζει ότι ο όρος αυτός προϋποθέτει την ύπαρξη επίσημης αποφάσεως της Επιτροπής, που έχει συνέλθει ως σώμα. Επικαλείται συναφώς τις αποφάσεις Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376), Επιτροπή κατά Éditions Odile Jacob (C-404/10 P, EU:C:2012:393), LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738), WWF UK κατά Επιτροπής (T-105/95, EU:T:1997:26), Bavarian Lager κατά Επιτροπής (T-309/97, EU:T:1999:257), Petrie κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-191/99, EU:T:2001:284) καθώς και API κατά Επιτροπής (T-36/04, EU:T:2007:258).

- 49 Εν προκειμένω, όμως, οι επίδικες μελέτες εκπονήθηκαν κατόπιν διοικητικής αποφάσεως που έλαβαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής, και όχι κατόπιν επίσημης αποφάσεως του σώματος των επιτρόπων με σκοπό την κίνηση διαδικασιών λόγω παραβάσεως έναντι κρατών μελών.
- 50 Η ClientEarth, στηριζόμενη στην απόφαση Mecklenburg (C-321/96, EU:C:1998:300, σκέψεις 27 και 30), προσθέτει ότι, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι επίδικες μελέτες εντάσσονται στο προκαταρκτικό στάδιο επίσημης διαδικασίας λόγω παραβάσεως, η κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 εξαίρεση μπορεί να δικαιολογήσει άρνηση μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η ύπαρξη του ζητούμενου εγγράφου προηγείται αμέσως μιας ένδικης ή ενδικοφανούς διαδικασίας και επιβάλλεται από την ανάγκη συλλογής αποδεικτικών στοιχείων ή διεξαγωγής αποδείξεως επί ορισμένης υποθέσεως πριν την έναρξη της καθαυτού διαδικασίας. Εν προκειμένω, όμως, οι επίδικες μελέτες δεν προηγήθηκαν αμέσως της λήψεως αποφάσεως να κινηθεί, κατόπιν έρευνας, η διαδικασία λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.
- 51 Το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως αφορά την πεπλανημένη ερμηνεία της φράσεως «[προσβολή] της προστασίας του σκοπού έρευνας», κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, και έχει σχέση ιδίως με τις σκέψεις 53 και 68 έως 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
- 52 Στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους, η ClientEarth υποστηρίζει ότι, καταρχάς, ζήτησε πρόσβαση σε συγκεκριμένα έγγραφα και όχι στον πλήρη διοικητικό φάκελο διαδικασίας λόγω παραβάσεως ή σε σύνολο εγγράφων προσδιορισμένων με γενικό τρόπο. Εξάλλου, η αίτησή της αφορούσε όχι μια κατηγορία εγγράφων ως προς τα οποία ίσχυαν παρεμφερείς εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα, αλλά δύο διαφορετικές κατηγορίες μελετών, και συγκεκριμένα, αφενός, τις μελέτες που είχαν σχέση με κινηθείσα διαδικασία λόγω παραβάσεως και, αφετέρου, τις μελέτες που δεν συνδέονταν με τέτοιου είδους διαδικασία.
- 53 Στη συνέχεια, η ClientEarth διατείνεται ότι η γνωστοποίηση των επίδικων μελετών ουδόλως θα διακύβευε την επίτευξη του σκοπού διαδικασιών λόγω παραβάσεως, ο οποίος συνίσταται στο να προτρέψει τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για τη συμμόρφωση του εθνικού δικαίου τους προς το δίκαιο της Ένωσης.
- 54 Επίσης η ClientEarth υποστηρίζει ότι, καθ' όσο χρόνο η Επιτροπή δεν είχε κινήσει επίσημη διαδικασία κατά του οικείου κράτους μέλους, δεν μπορούσε να γίνει δεκτό ότι η γνωστοποίηση των επίδικων μελετών ήταν ικανή να επηρεάσει το κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Ειδικότερα, η ύπαρξη και μόνο των εν λόγω μελετών δεν αρκεί για τη θεμελίωση σχέσεως χρήζουσας προστασίας μεταξύ κάθε ενδιαφερόμενου κράτους μέλους και της Επιτροπής, εις βάρος της διαφάνειας.
- 55 Η Επιτροπή διατείνεται ότι η επιχειρηματολογία της ClientEarth στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως στερείται νομικού ερείσματος. Υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι οποιοδήποτε έγγραφο, όπως μια μελέτη συμβατότητας, που προορίζεται να της παράσχει τη δυνατότητα να ελέγξει, δυνάμει του άρθρου 17 ΣΕΕ, την τήρηση του δικαίου της Ένωσης από τα κράτη μέλη, πρέπει να θεωρείται ότι αφορά ορισμένη έρευνα, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 56 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων που εκτίθενται στη σκέψη 53 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου στις σκέψεις 68 έως 80 της αποφάσεως αυτής, δεν βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο. Η συλλογιστική αυτή είναι από κάθε άποψη σύμφωνη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 57 Σκοπός του κανονισμού 1049/2001 είναι να παράσχει στο κοινό το δικαίωμα της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων. Από τον κανονισμό αυτό, ιδίως δε από το άρθρο 4 αυτού, το οποίο προβλέπει συναφώς καθεστώς εξαιρέσεων, προκύπτει επίσης ότι αυτό το δικαίωμα προσβάσεως υπόκειται εντούτοις σε ορισμένους περιορισμούς, για λόγους δημοσίου ή ιδιωτικού συμφέροντος (βλ. αποφάσεις LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψη 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 58 Δυνάμει της εξαιρέσεως που επικαλέστηκε η Επιτροπή, και συγκεκριμένα της εξαιρέσεως του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, τα θεσμικά όργανα αρνούνται την παροχή προσβάσεως σε έγγραφο η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία των σκοπών επιθεωρήσεως, έρευνας και οικονομικού ελέγχου, εκτός εάν η γνωστοποίηση του εγγράφου δικαιολογείται από υπέρτερο δημόσιο συμφέρον.
- 59 Εν προκειμένω, πρέπει καταρχάς να εξετασθεί αν, όπως υποστηρίζει η ClientEarth με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι οι επίδικες μελέτες εντάσσονται στο πλαίσιο έρευνας κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 60 Συναφώς, υπογραμμίζεται ευθύς εξαρχής ότι ουδόλως προκύπτει από τη νομολογία που επικαλείται η ClientEarth και υπομνήσθηκε στη σκέψη 48 της παρούσας αποφάσεως ότι προϋπόθεση για να υφίσταται «έρευνα», κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως είναι η ύπαρξη επίσημης αποφάσεως που έχει λάβει η Επιτροπή συγκροτημένη ως σώμα.
- 61 Κατόπιν της διευκρινίσεως αυτής, πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι επίδικες μελέτες εκπονήθηκαν κατ' αίτηση και για λογαριασμό της Επιτροπής, μετά την εκπονή της προθεσμίας μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο σειράς οδηγιών της Ένωσης σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος, με σκοπό ακριβώς να ελεγχθεί η πρόοδος της διαδικασίας μεταφοράς των διαφόρων αυτών οδηγιών εντός ορισμένου αριθμού κρατών μελών. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις επισημάνσεις που έγιναν στις σκέψεις 13 και 49 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθεμία από τις μελέτες αυτές, η οποία αφορά ένα μόνο κράτος μέλος και μία μόνο οδηγία, περιλαμβάνει αντιπαραβολή του εξεταζόμενου εθνικού δικαίου και της σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης, συνοδευόμενη από νομική ανάλυση και πορίσματα σχετικά με τα μέτρα μεταφοράς που έχει λάβει το οικείο κράτος μέλος.
- 62 Όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 49 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι μελέτες αυτές συγκαταλέγονται στα μέσα που διαθέτει η Επιτροπή, στο πλαίσιο της υποχρεώσεώς της βάσει του άρθρου 17 ΣΕΕ να επιβλέπει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, ώστε να εντοπίσει ενδεχόμενες παραβάσεις από τα κράτη μέλη της υποχρεώσεώς τους προς μεταφορά των σχετικών οδηγιών και να αποφασίσει, κατά περίπτωση, να κινήσει διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά των κρατών μελών τα οποία εκτιμά ότι έχουν παραβεί το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, οι μελέτες αυτές εμπίπτουν στην έννοια «έρευνας», κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 63 Το γεγονός, το οποίο υπογράμμισε η ClientEarth, ότι η εκπόνηση των επίδικων μελετών ανατέθηκε από την Επιτροπή σε εξωτερικό πάροχο και δεν αναλήφθηκε από τις δικές της υπηρεσίες, και ότι οι μελέτες αυτές δεν απηχούν την άποψη του εν λόγω θεσμικού οργάνου ούτε το δεσμεύουν από απόψεως ευθύνης, δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή, αναθέτοντας την εκπόνηση των μελετών αυτών, επιδίωκε την επίτευξη σκοπού διαφορετικού από την απόκτηση, χάρη σε αυτά τα μέσα διερευνήσεως, εκτενών πληροφοριακών στοιχείων ως προς το συμβατό της νομοθεσίας ορισμένου αριθμού κρατών μελών με το δίκαιο περιβάλλοντος της Ένωσης, ώστε να της παρασχεθεί η δυνατότητα να εντοπίσει την ύπαρξη ενδεχόμενων παραβάσεων του δικαίου αυτού και να κινήσει, κατά περίπτωση, διαδικασία λόγω παραβάσεως κατά κρατους μέλους που δεν τήρησε τις υποχρεώσεις του.

- 64 Όσον αφορά το επιχείρημα της ClientEarth που στηρίζεται στην απόφαση Mecklenburg (C-321/96, EU:C:1998:300), το συμπέρασμα που συνάγεται από τις σκέψεις 27 και 30 της αποφάσεως αυτής δεν είναι λυσιτελές στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως. Ειδικότερα, το συμπέρασμα αυτό αφορά τον όρο «προανάκριση», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 1990, σχετικά με την ελεύθερη πληροφόρηση για θέματα περιβάλλοντος (ΕΕ L 158, σ. 56), και όχι τον όρο «έρευνα» που είναι διαφορετικός και στον οποίο κάνει επίσης έμμεση αναφορά η εν λόγω διάταξη.
- 65 Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις συνάγεται ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 50 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι επίδικες μελέτες εντάσσονταν στο πλαίσιο έρευνας της Επιτροπής, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 66 Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 67 Στη συνέχεια, πρέπει να εξετασθεί αν, όπως υποστηρίζει η ClientEarth με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή βασιμώς μπορούσε να συμπεράνει, στηριζόμενη σε εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα, ότι η πλήρης γνωστοποίηση των ως άνω μελετών θα έθιγε την προστασία των σκοπών έρευνας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 68 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, για να δικαιολογηθεί η άρνηση παροχής προσβάσεως σε έγγραφο του οποίου ζητήθηκε η γνωστοποίηση, δεν αρκεί, καταρχήν, το έγγραφο αυτό να αφορά δραστηριότητα μνημονευόμενη στο άρθρο 4, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1049/2001. Το οικείο θεσμικό όργανο πρέπει επίσης να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η πρόσβαση στο εν λόγω έγγραφο μπορεί να θίξει με συγκεκριμένο και ουσιαστικό τρόπο το προστατευόμενο από την εξαίρεση του άρθρου αυτού συμφέρον (απόφαση Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψη 64 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 69 Εντούτοις, το οικείο θεσμικό όργανο της Ένωσης επιτρέπεται να στηρίζεται συναφώς σε γενικά τεκμήρια τα οποία ισχύουν για ορισμένες κατηγορίες εγγράφων, δεδομένου ότι παρεμφερείς εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα ενδέχεται να έχουν εφαρμογή επί αιτήσεων γνωστοποιήσεως που αφορούν έγγραφα της ίδιας φύσεως (απόφαση Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψη 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 70 Εν προκειμένω, από τη σκέψη 66 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε σε τέτοιες εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα για να αρνηθεί στην ClientEarth την πλήρη πρόσβαση στις επίδικες μελέτες. Όπως προκύπτει ιδίως από τις σκέψεις 60 και 70 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή ορθώς κατά νόμον συμπέρανε ότι οι μελέτες αυτές εντάσσονταν στο σύνολό τους στην ίδια κατηγορία εγγράφων και στηρίχθηκε σε εκτιμήσεις γενικού χαρακτήρα κατά τις οποίες η πλήρης γνωστοποίηση των μελετών αυτών θα έθιγε την προστασία των σκοπών που εξυπηρετούσε η έρευνα της Επιτροπής, δεδομένου ότι η εν λόγω γνωστοποίηση, αν γινόταν δεκτή, θα επηρέαζε αρνητικώς το κλίμα εμπιστοσύνης που πρέπει να υφίσταται μεταξύ της Επιτροπής και κάθε εμπλεκόμενου κράτους μέλους και θα εμπόδιζε, σε περίπτωση διαπιστώσεως παραβάσεως του δικαίου της Ένωσης, την επίτευξη συναινετικής λύσεως χωρίς εξωτερικές πιέσεις.
- 71 Συναφώς, από τις επισημάνσεις που περιλαμβάνονται στη σκέψη 17 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της ρητής αποφάσεως της Επιτροπής, ορισμένες από τις επίδικες μελέτες είχαν ήδη ως αποτέλεσμα την έναρξη του προ της ασκήσεως της προσφυγής σταδίου διαδικασίας λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

- 72 Για λόγους αντίστοιχους προς εκείνους που εξέθεσε λεπτομερώς το Δικαστήριο στην απόφαση LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής (C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψεις 52 έως 65), η Επιτροπή ορθώς κατά νόμον εκτίμησε ότι η πλήρης γνωστοποίηση των επίδικων μελετών οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της ρητής αποφάσεως, την είχαν ήδη οδηγήσει στην αποστολή εγγράφου οχλήσεως προς κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και είχαν, ως εκ τούτου, περιληφθεί στον φάκελο του προ της ασκήσεως της προσφυγής σταδίου της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, θα ενείχε τον κίνδυνο να αλλοιώσει τη φύση και τη διεξαγωγή του σταδίου αυτού της διαδικασίας, περιπλέκοντας τις διαπραγματεύσεις μεταξύ της Επιτροπής και του ως άνω κράτους μέλους καθώς και την επίτευξη φιλικού διακανονισμού που θα καθιστούσε δυνατή την άρση της προσαπτόμενης παραβάσεως χωρίς να είναι αναγκαία η μετάβαση στο ένδικο στάδιο της προαναφερθείσας διαδικασίας. Επομένως, βασίμως εκτίμησε ότι η πλήρης γνωστοποίηση θα έθιγε την προστασία του σκοπού έρευνας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001.
- 73 Το προβαλλόμενο από την ClientEarth επιχείρημα ότι οι επίδικες μελέτες εκπονήθηκαν από εξωτερική επιχείρηση και δεν απηχούν την άποψη της Επιτροπής δεν είναι ικανό να ανατρέψει την προηγούμενη διαπίστωση.
- 74 Πράγματι, αφενός, τα έγγραφα που περιλαμβάνονται σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως αποτελούν, για τους σκοπούς προστασίας του σκοπού έρευνας, ενιαία κατηγορία εγγράφων, χωρίς να πρέπει να γίνεται διάκριση αναλόγως του είδους του εγγράφου που αποτελεί μέρος του φακέλου ή του φορέα που έχει καταρτίσει τα σχετικά έγγραφα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 64).
- 75 Αφετέρου, η Επιτροπή κίνησε το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως κατά ορισμένων κρατών μελών ακριβώς υπό το πρίσμα της νομικής αναλύσεως και των πορισμάτων που περιλαμβάνονταν στις επίδικες μελέτες. Επομένως, η ανάλυση και τα πορίσματα αυτά αποτέλεσαν τη βάση των διαπραγματεύσεων που άρχισαν μεταξύ της Επιτροπής και καθενός από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη προκειμένου να επιτευχθεί φιλικός διακανονισμός ως προς τις προσαπτόμενες παραβάσεις του δικαίου της Ένωσης. Υπό τις συνθήκες αυτές, η πλήρης γνωστοποίηση των ως άνω μελετών θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να προκαλέσει εξωτερικές πιέσεις ικανές να διακυβεύσουν τη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και, ως εκ τούτου, να θίξει την προστασία των σκοπών την επίτευξη των οποίων επιδιώκει η έρευνα της Επιτροπής.
- 76 Από τα ανωτέρω έπεται ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή νομίμως προέβη στη γενική εκτίμηση ότι η πλήρης γνωστοποίηση των επίδικων μελετών οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της ρητής αποφάσεως, είχαν ήδη περιληφθεί στον φάκελο του προ της ασκήσεως της προσφυγής σταδίου της διαδικασίας λόγω παραβάσεως, αφετηρία του οποίου αποτελεί η αποστολή εγγράφου οχλήσεως προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, θα έθιγε την προστασία των προαναφερθέντων σκοπών.
- 77 Αντιθέτως, όσον αφορά τις επίδικες μελέτες πέραν εκείνων που μνημονεύονται στις σκέψεις 71 έως 76 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει, αφενός, να επισημανθεί ότι, έως σήμερα, το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει την ύπαρξη γενικού τεκμηρίου εμπιστευτικότητας όσον αφορά πέντε είδη εγγράφων, και συγκεκριμένα έγγραφα διοικητικού φακέλου σχετικού με διαδικασία ελέγχου κρατικών ενισχύσεων (απόφαση Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, σκέψη 61), δικόγραφα που έχει καταθέσει θεσμικό όργανο στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας (απόφαση Σουηδία κ.λπ. κατά API και Επιτροπής, C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψη 94), έγγραφα που έχουν ανταλλαγεί μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερομένων που προβαίνουν σε κοινοποίηση ή τρίτων στο πλαίσιο διαδικασίας ελέγχου πράξεων συγκεντρώσεως μεταξύ επιχειρήσεων (απόφαση Επιτροπή κατά Éditions Odile Jacob, C-404/10 P, EU:C:2012:393, σκέψη 123), έγγραφα σχετικά με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως (απόφαση

LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 65) και έγγραφα σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ (απόφαση Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψη 93).

- 78 Σε όλες τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, η άρνηση προσβάσεως αφορούσε ένα σύνολο εγγράφων σαφώς προσδιορισμένων με βάση την κοινή τους ένταξη σε φάκελο σχετικό με ορισμένη εν εξελίξει διοικητική ή ένδικη διαδικασία (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, σκέψεις 12 έως 22· Σουηδία κ.λπ. κατά ΑΡΙ και Επιτροπής, C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψη 75· Επιτροπή κατά Éditions Odile Jacob, C-404/10 P, EU:C:2012:393, σκέψη 128· LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψεις 49 και 50, καθώς και Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψεις 69 και 70). Αντιθέτως, κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει στην περίπτωση των επίδικων μελετών πέραν εκείνων που μνημονεύονται στις σκέψεις 71 έως 76 της παρούσας αποφάσεως.
- 79 Αφετέρου, μολονότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή μπορούσε κατά νόμο να εκτιμήσει γενικώς ότι η γνωστοποίηση εγγράφων σχετικών με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο της διαδικασίας λόγω παραβάσεως θα διακύβευε την εύρυθμη διεξαγωγή του σταδίου αυτού και την αναζήτηση, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης, φιλικού διακανονισμού της διαφοράς μεταξύ της Επιτροπής και του εμπλεκόμενου κράτους μέλους, εντούτοις το ως άνω γενικό τεκμήριο δεν μπορούσε να ισχύσει για εκείνες από τις επίδικες μελέτες οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της ρητής αποφάσεως, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την αποστολή εγγράφου οχλήσεως από την Επιτροπή στο οικείο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και ως προς τις οποίες εξακολουθούσε, συνεπώς, να είναι αβέβαιο ότι θα κατέληγαν στην έναρξη του προ της ασκήσεως της προσφυγής σταδίου της διαδικασίας λόγω παραβάσεως κατά του εν λόγω κράτους μέλους. Υπενθυμίζεται συναφώς ότι η Επιτροπή, όταν κρίνει ότι κράτος μέλος παρέβη τις υποχρεώσεις του, είναι ελεύθερη να εκτιμήσει κατά πόσον είναι σκόπιμο να στραφεί κατά του εν λόγω κράτους και να επιλέξει το χρονικό σημείο κατά το οποίο θα κινηθεί κατ' αυτού διαδικασία λόγω παραβάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 61).
- 80 Δεδομένων των ανωτέρω, το Γενικό Δικαστήριο, καθόσον δέχθηκε, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ότι η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να επεκτείνει το τεκμήριο εμπιστευτικότητας στις επίδικες μελέτες που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 81 Η συλλογιστική αυτή δεν είναι συμβατή με την απαίτηση περί συσταλτικής ερμηνείας και εφαρμογής ενός τέτοιου τεκμηρίου, το οποίο συνιστά όντως εξαίρεση από την υποχρέωση συγκεκριμένης και εξατομικευμένης εξετάσεως, από το οικείο θεσμικό όργανο, καθενός από τα έγγραφα τα οποία αφορά η αίτηση προσβάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) καθώς και, γενικότερα, από την αρχή της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως του κοινού στα έγγραφα που κατέχουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Σουηδία κατά MyTravel και Επιτροπής, C-506/08 P, EU:C:2011:496, σκέψη 48, καθώς και Συμβούλιο κατά in 't Veld, C-350/12 P, EU:C:2014:2039, σκέψη 48).
- 82 Από τα ανωτέρω έπεται ότι, καθόσον το προαναφερθέν τεκμήριο δεν μπορούσε να εφαρμοστεί σε σχέση με τις επίδικες μελέτες που μνημονεύονται στη σκέψη 79 της παρούσας αποφάσεως, εναπόκειτο στην Επιτροπή να εξετάσει κατά περίπτωση αν οι μελέτες αυτές μπορούσαν ή όχι να γνωστοποιηθούν πλήρως στην ClientEarth.

- 83 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να γίνει μερικώς δεκτό, κατά το μέρος που αφορά τις επίδικες μελέτες οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της ρητής αποφάσεως από την Επιτροπή, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την αποστολή εγγράφου οχλήσεως στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και, επομένως, δεν είχαν περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως.
- 84 Το σκέλος αυτό του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί κατά τα λοιπά.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 85 Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αφορά την πεπλανημένη ερμηνεία που έδωσε το Γενικό Δικαστήριο στον όρο «υπερισχόν δημόσιο συμφέρον», κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, τελευταίο σκέλος της περιόδου, του κανονισμού 1049/2001, η ClientEarth υποστηρίζει ότι η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία παρατίθεται στις σκέψεις 107 έως 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ισοδυναμεί με μετάθεση του βάρους αποδείξεως στην ClientEarth, αντί της Επιτροπής, κατά παράβαση της διατάξεως αυτής και σε αντίθεση με τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία επιβάλλει στο εμπλεκόμενο θεσμικό όργανο να προβαίνει, υπό τον έλεγχο των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, στη στάθμιση μεταξύ των διακυβευόμενων συμφερόντων, με αφετηρία την τεκμαιρόμενη ύπαρξη υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψεις 44 και 45).
- 86 Η ClientEarth, υπογραμμίζοντας τη θεμελιώδη σημασία που έχει για τους πολίτες της Ένωσης η ορθή εφαρμογή του δικαίου περιβάλλοντος της Ένωσης από τα κράτη μέλη, υποστηρίζει ότι η διάθεση στο κοινό των πληροφοριακών στοιχείων που αφορούν το συμβατό των εθνικών νομοθεσιών με το δικαίο αυτό αποτελεί υπέρτερο δημόσιο συμφέρον ιδιαίτερης βαρύτητας.
- 87 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η νομική ανάλυση που περιλαμβάνεται στις σκέψεις 107 έως 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τελεί σε πλήρη συμφωνία με τη νομολογία του Δικαστηρίου.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 88 Λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματος που διατυπώθηκε στις σκέψεις 83 και 84 της παρούσας αποφάσεως, η εξέταση του τρίτου λόγου αναιρέσεως αφορά αποκλειστικώς τα μη γνωστοποιηθέντα τμήματα εκείνων μόνο των επίδικων μελετών που καλύπτονται από το γενικό τεκμήριο εμπιστευτικότητας, για τον λόγο ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της ρητής αποφάσεως, οι μελέτες αυτές είχαν ήδη περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως κατόπιν της αποστολής εγγράφου οχλήσεως από την Επιτροπή προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 89 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι το ως άνω γενικό τεκμήριο δεν αποκλείει τη δυνατότητα να αποδειχθεί ότι υφίσταται, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 2, τελευταίο σκέλος της περιόδου, του κανονισμού 1049/2001, υπέρτερο δημόσιο συμφέρον που δικαιολογεί τη γνωστοποίηση του οικείου εγγράφου (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση Επιτροπή κατά EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, σκέψη 100 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 90 Εντούτοις, απόκειται στον αιτούντα την πρόσβαση να επικαλεσθεί κατά τρόπο συγκεκριμένο στοιχεία που να θεμελιώνουν υπέρτερο δημόσιο συμφέρον το οποίο να δικαιολογεί τη γνωστοποίηση των οικείων εγγράφων (απόφαση Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψη 128 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 91 Εν προκειμένω, κατά τη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου καθώς και στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως, η ClientEarth υποστήριξε ότι η αρχή της διαφάνειας και η δημοκρατική αρχή συνεπάγονται το δικαίωμα των πολιτών να ενημερώνονται ως προς το επίπεδο συμβατότητας των εθνικών δικαίων με το δίκαιο περιβάλλοντος της Ένωσης και να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων.
- 92 Συναφώς, το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον που δύναται να δικαιολογήσει τη γνωστοποίηση εγγράφου δεν απαιτείται κατ' ανάγκην να διαφοροποιείται από τις αρχές που διέπουν τον κανονισμό 1049/2001 (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου, C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 74, καθώς και Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψη 130).
- 93 Εντούτοις, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, εκτιμήσεις τόσο γενικές όσο οι διατυπωθείσες από την ClientEarth δεν μπορούν να στηρίξουν τη διαπίστωση ότι η αρχή της διαφάνειας και η δημοκρατική αρχή είχαν εν προκειμένω τέτοια βαρύτητα ώστε μπορούσαν να κατισχύσουν των λόγων που δικαιολογούσαν την άρνηση πλήρους γνωστοποιήσεως των επίδικων μελετών, οι οποίες είχαν περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψεις 93 και 95, καθώς και Strack κατά Επιτροπής, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, σκέψη 131).
- 94 Συνεπώς, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 95 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω εκτιμήσεων, η αίτηση αναιρέσεως της ClientEarth πρέπει να γίνει μερικώς δεκτή, και συγκεκριμένα ως προς το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως. Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί, κατά το μέρος που με αυτή το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή μπορούσε, με τη ρητή απόφαση, να αρνηθεί στην ClientEarth, βάσει ενός γενικού τεκμηρίου, την πλήρη πρόσβαση σε εκείνες από τις επίδικες μελέτες οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την αποστολή εγγράφου οχλήσεως προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και, επομένως, δεν είχαν περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως.
- 96 Η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί κατά τα λοιπά.

Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

- 97 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο δύναται, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση.
- 98 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει ότι η προσφυγή της ClientEarth με αίτημα την ακύρωση της ρητής αποφάσεως είναι ώριμη προς εκδίκαση και, επομένως, ότι πρέπει να αποφανθεί οριστικά επ' αυτής.
- 99 Στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως που έχει προβάλει η ClientEarth αφορά την παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, καθόσον η Επιτροπή ενήργησε καθ' υπέρβαση των ορίων εντός των οποίων έχει εφαρμογή η εξαίρεση που προβλέπει η εν λόγω διάταξη.
- 100 Λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματος που διατυπώθηκε στις σκέψεις 95 και 96 της παρούσας αποφάσεως, ο λόγος αυτός πρέπει να εξετασθεί μόνον κατά το μέρος που αφορά την άρνηση της Επιτροπής, όπως αυτή διατυπώθηκε με τη ρητή απόφαση, να επιτρέψει στην ClientEarth την πλήρη

πρόσβαση σε εκείνες από τις επίδικες μελέτες οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους της αποστολή εγγράφου οχλήσεως προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και, επομένως, δεν είχαν περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως.

- 101 Όπως συναφώς προκύπτει από τις εκτιμήσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 77 έως 83 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή δεν μπορούσε κατά νόμο να στηριχθεί, όπως εν προκειμένω έπραξε, στο γενικό τεκμήριο κατά το οποίο η πλήρης γνωστοποίηση των ως άνω μελετών θα έθιγε την προστασία των σκοπών που επιδίωκε η έρευνα της Επιτροπής. Αντιθέτως, για καθεμία από τις εν λόγω μελέτες, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει και να εξηγήσει από ποια άποψη η πλήρης γνωστοποίηση θα συνιστούσε συγκεκριμένη και ουσιαστική προσβολή του συμφέροντος που προστατεύεται από την προβλεπόμενη κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001 εξαίρεση (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση LPN και Φινλανδία κατά Επιτροπής, C-514/11 P και C-605/11 P, EU:C:2013:738, σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 102 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός και, ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή στο μέτρο το οποίο προσδιορίστηκε στη σκέψη 100 της παρούσας αποφάσεως, και να ακυρωθεί η ρητή απόφαση κατά το μέρος που με αυτή η Επιτροπή αρνήθηκε στην ClientEarth την πλήρη πρόσβαση σε εκείνες από τις επίδικες μελέτες οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως αυτής, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους της αποστολή εγγράφου οχλήσεως προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και, επομένως, δεν είχαν περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 103 Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν το Δικαστήριο δέχεται την αίτηση αναιρέσεως και κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται και επί των εξόδων. Το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ως άνω Κανονισμού, προβλέπει ότι σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του ως άνω Κανονισμού, τα κράτη μέλη που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.
- 104 Δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως της ClientEarth καθώς και η προσφυγή της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου έγιναν μερικώς δεκτές, πρέπει να κριθεί ότι η ClientEarth και η Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους σε σχέση με την αναιρετική διαδικασία και με τη διαδικασία στον πρώτο βαθμό. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ClientEarth κατά Επιτροπής (T-111/11, EU:T:2013:482) κατά το μέρος που με αυτή το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έκρινε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορούσε, με την από 30 Μαΐου 2011 απόφαση, να αρνηθεί στην ClientEarth, βάσει ενός γενικού τεκμηρίου, την πλήρη πρόσβαση σε εκείνες από τις μελέτες σχετικά με το συμβατό της νομοθεσίας ορισμένων κρατών μελών με το δικαίωμα περιβάλλοντος της Ένωσης οι οποίες, κατά τον χρόνο εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως, δεν είχαν ως αποτέλεσμα την αποστολή εγγράφου οχλήσεως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 258, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και, επομένως, δεν είχαν περιληφθεί σε φάκελο σχετικό με το προ της ασκήσεως της προσφυγής στάδιο διαδικασίας λόγω παραβάσεως.**

- 2) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως κατά τα λοιπά.
- 3) Ακυρώνει την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 30ής Μαΐου 2011, κατά το μέρος που με αυτή η Επιτροπή αρνήθηκε στην ClientEarth την πλήρη πρόσβαση στις μελέτες που διαλαμβάνονται στο σημείο 1 του διατακτικού της παρούσας αποφάσεως.
- 4) Η ClientEarth και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους σε σχέση με την αναιρετική διαδικασία και με τη διαδικασία στον πρώτο βαθμό.
- 5) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους σε σχέση με την αναιρετική διαδικασία.

(υπογραφές)